

Miljö- och hälsoskydds nämnden
Yttrande

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare:
Karolina Johansson

M2022/01389

Yttrande till Miljödepartementet över remiss av SOU 2022:33 – Om prövning och omprövning - en del av den gröna omställningen

Remiss från Regeringskansliet, Miljödepartementet, dnr. M2022/01389 Remisstid: 31 oktober 2022

Miljö- och hälsoskydds nämnden (nämnden) yttrar sig utifrån sitt uppdrag som tillsynsmyndighet och därmed ur ett tillsynsperspektiv. Remissen omfattar många relevanta och intressanta områden ur ett tillsynsperspektiv. Nämnden har valt att i detta yttrande prioritera områden som rör prövning och omprövning. Nämnden redovisar nedan synpunkter på delar av följande kapitel, nämligen kapitel 4 ”Enklare att ändra en verksamhet- miljönyttan styr kravnivån”, kapitel 5 ”Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor” och kapitel 11 ”Konsekvensanalys”. Först kommer en sammanfattning av nämndens synpunkter och därefter utvecklar nämnden sitt yttrande.

Sammanfattning av nämndens synpunkter

Nämnden är positivt inställd till att prövningsprocessen förenklas enligt förslagen som förordas av utredningen ”Om prövning och omprövning - en del av den gröna omställningen”. Nämnden har trots det en del synpunkter och frågor kring den praktiska tillämpningen av förslagen.

Nämnden finner det angeläget att det tas fram tillsynsvägledning för de nya författningarna.

Nämndens synpunkter

Synpunkter på ”Enklare att ändra en verksamhet- miljönyttan styr kravnivån” (Kapitel 4)

Nämnden har valt att kommentera nedanstående delar av kapitel 4 utifrån erfarenhet av tillsyn och praktisk tillämpning av prövning och omprövning.

4.1.2 Gränsen mellan tillstånds- och anmälningsplikt tydliggörs

I förslag till ny författningstext (kap 1.12 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordning (2013:251) s.76) tillkommer en ny punkt 2 som lyder: ”*ändringen påverkar tillståndets omfattning eller tidigare meddelade särskilda villkor.*”

Nämnden är positivt inställd till att ett förtydligande sker för avgränsning när en ändring är tillståndspliktig, anmälningspliktig eller ingetdera. Nämnden kan konstatera att denna gräns inte är tydlig idag.

Nämnden anser att det är otydligt (i texten på s. 115) vad som menas med tillståndets omfattning och/eller tillståndets ram. Ibland används de som synonymer. Nämnden förutsätter att med tillståndets omfattning menas ”vad och hur mycket som ska produceras eller behandlas” enligt definition i Naturvårdsverkets handbok 2003:5.

Nämnden vill betona vikten av att definitionerna av begreppen i kommande vägledning tydligt framgår. Det behöver även klargöras om det spelar roll för avgränsningen mellan anmälan eller tillståndsplikt huruvida ”vad och hur mycket som ska produceras eller behandlas” beskrivs uttryckligen i tillståndsbeslutet/domen eller endast i ansökningshandlingarna. Om nämnda uppgifterna endast återfinns i ansökningshandlingarna skulle man kunna anse uppgifterna vara en del av det allmänna villkoret snarare än ”tillståndets omfattning” vilket i sin tur kan påverka bedömningen om anmälnings- eller tillståndsplikt föreligger för en ändring.

4.1.4 En nedre gräns för anmälan av ändring av tillståndspliktig verksamhet införs

I förslag till ny författningstext (1.12 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordning (2013:251) s.77) har ett tillägg gjorts i punkt 1 ”*inte ryms inom det allmänna villkoret för tillståndet*”. I utredningen hänvisar man även till tidigare diskussioner kring vad som ryms inom det allmänna villkoret, men föreslår ingen slutlig definition.

Nämnden anser att veta vad det allmänna villkoret innebär är helt avgörande för att kunna bedöma om en ändring ryms inom det allmänna villkoret och därmed möjligen inte behöver anmälas, eller om det inte ryms och därmed behöver anmälas (eller sökas ändringstillstånd för). Nämnden vill därför betona vikten av att tydliggöra gränserna för det allmänna villkoret i en kommande vägledning.

4.1 Utredningsförslag och bedömning samt Figur 4.1 Ändringstrappan – miljönyttan styr kravnivån

Ändringstrappan (Figur 4.1 s. 111) beskriver gränserna för när tillstånd eller anmälan krävs för en ändring.

Nämnden anser att ändringstrappan kan bli ett bra vägledningsverktyg för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter. Nämnden anser att trappans text behöver kompletteras för att bli tydligare och mer användbar. I ändringstrappan, under rubriken "Anmälan", saknas texten "som INTE rymms inom det allmänna villkoret".

Nämndens uppfattning är att de föreslagna ändringarna i författningstexterna inte helt kommer att fylla sitt syfte, dvs. att underlätta bedömningen av huruvida anmälan krävs eller inte, eller huruvida ett ändringstillstånd krävs, om inte begreppen förtydligas och de olika trappstegen exemplifieras i en vägledning.

4.1.3 Begreppet "betydande miljöpåverkan" ska användas vid bedömning av omgivningspåverkan

Utredningens förslag är att begreppet "betydande miljöpåverkan" ersätter de nuvarande uttrycken "betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön" respektive "olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön" i samband med tillståndsansökan enligt 9 kap 6 § miljöbalken och 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen.

Nämnden är positivt inställd till förslaget. Vad som innebär betydande miljöpåverkan finns beskrivet i miljöbedömningsförordningen, vilket kan underlätta vid bedömningen av om det krävs tillstånd eller anmälan för en åtgärd.

På s. 119 står det angående begreppet betydande miljöpåverkan att "Det är också ett begrepp som både länsstyrelsen och kommunen är förtrogna med". Nämnden vill dock påpeka att även om kommunen som tillsynsmyndighet är förtrogen med begreppet så innebär det inte att kommunen som tillsynsmyndighet är van att ta ställning till paragraferna i miljöbedömningsförordningen. För att säkra likartade bedömningar hos tillsynsmyndigheterna behövs det ett utvecklat och bra stöd från länsstyrelserna. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna kan få generellt stöd och vägledning av länsstyrelsen.

4.1.6 Det införs inget fjärde spår med så kallad B-anmälan, men vissa förenklingar införs för verksamheter med liten miljöpåverkan

Utredningen kommer fram till att det tidigare lagda förslaget om att införa en så kallad B-anmälan inte leder till tillräckliga förbättringar som överväger nackdelarna.

Nämnden håller med utredningen och anser att införandet av en B-anmälan inte ska ske.

Synpunkter på ”Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor” (Kapitel 5)

5.1.5 Tillsynsmyndigheten ska göra översyn av tillstånd

Förslaget i utredningen är att tillsynsmyndigheten vart tionde år ska göra en bedömning av om det finns förutsättningar jämfört med 24 kap 5 § miljöbalken för att göra en omprövning av en verksamhet med miljötillstånd. Bedömningen ska vara skriftlig och lämnas till verksamheten.

Nämnden ställer sig positiva till att en översyn ska ske regelbundet så som föreslagits av utredningen. Detta kan ge förutsättningar för att bedömningar utifrån 24 kap 5 § miljöbalken faktiskt kommer till stånd, vilket inte sker systematiskt idag. Nämnden konstaterar att teknikutvecklingen går fort och att delar av ett miljötillstånd relativt snabbt kan bli omodernt. Nämnden anser att kontinuerliga omprövningar av verksamheters miljötillstånd är viktiga för att miljötillståndets krav ska motsvara bästa möjliga teknik och att utsläppen till mark, luft och vatten minimeras över tid.

Nämnden anser dock att det i utredningens förslag är oklart vad den skriftliga redovisningen egentligen ska innehålla och hur omfattande den ska vara. Vilka underlag är det skäligt att begära in från verksamheten? Behöver det göras en genomgång över vilka krav som ställts på liknande anläggningar i branschen? Kommunen som tillsynsmyndighet har begränsade kunskaper om hela branscher då det ofta bara finns en verksamhet av en viss typ i kommunen. Förvaltningen ser att det särskilt är svårt att bedöma huruvida punkt 7 och 8 i 24 kap 5 § miljöbalken föranleder en omprövning.

Nämnden ser ett starkt behov av central vägledning för tillsynsmyndigheterna kring underlag och utförande av bedömningen. Nämnden ser ett stort behov av särskilt riktade utbildningsinsatser och vägledningsmaterial i form av t.ex. en handbok. Detta för att systemet med regelbunden översyn och bedömning av omprövningsbehovet ska bli effektivt och faktiskt leda till omprövningar.

För att säkra likartade bedömningar hos tillsynsmyndigheterna behövs det ett utvecklat och bra stöd även från länsstyrelserna. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna kan få generellt stöd och vägledning av länsstyrelsen.

Kapitel 11 Konsekvenser

11.5.2 Konsekvenser för kommuner och regioner

Nämnden konstaterar sammantaget att det är svårt att yttra sig över konsekvenserna för nämndens verksamhet. Det beror på att det finns brister i underlaget om hur föreslagna förändringar i lagstiftningen och arbetsuppgifterna för nämndens område påverkas. Det saknas både tillförlitliga uppskattningar om hur mycket tid som kommer att gå åt och vad vissa uppgifter innebär i praktiken.

Kommunerna behöver resurser för att hantera ett ökat antal anmälningssärenden

Utredningen kommer fram till att kommunen som tillsynsmyndighet kommer att behöva mer resurser för att hantera ett ökat antal anmälningssärenden. Handläggningen bör kunna rymmas inom tillsynsavgiften.

Nämnden menar att utredningens slutsats stämmer. Nämnden ser även att mer resurser kommer att gå åt även för att se vilka förändringar hos en verksamhet som

ryms inom det allmänna tillståndet och alltså inte behöver anmälas. Nämnden konstaterar att även denna tid bör kunna rymmas i tillsynsavgiften.

Bedömning av omprövningsbehovet innebär kostnad hos kommunen

Utredningen kommer fram till att kommunerna behöver ökad finansiering för att klara uppgiften med bedömning av omprövningsbehovet, men att kostnaden kan finansieras av tillsynsavgifter.

Av kap 11 framgår det (på s. 522) att Sveriges kommuner och regioner samt Västerbottens län har bedömt att det tar i genomsnitt mindre än en dag i anspråk för att göra denna översyn samt skriva en skriftlig redovisning.

Nämnden konstaterar att behovet av resurser beror på hur många verksamheter med tillstånd som tillsynsmyndigheten har tillsyn över samt hur omfattande arbetet med bedömningen av omprövningsbehovet ska vara. Beroende på vilket underlag som krävs för bedömningen så anser nämnden att den i utredningen uppskattade tiden är underskattad.

De kommunala nämnderna behöver en resursförstärkning för att bistå länsstyrelsen och för ökad samordning

Utredningen konstaterar att miljö- och hälsoskyddet i kommunen kommer att behöva bistå länsstyrelserna med framtagande av underlag. Denna kostnad bedöms inte kunna hanteras inom ramen för den kommunala tillsynsavgiften utan att avgiftsgrunden justeras. I vissa fall kan den kommunala finansieringsprincipen behöva tillämpas.

Nämnden anser inte att utredningen redovisar det ökade resursbehovet för de kommunala nämnderna på ett sådant sätt att nämnden kan bedöma konsekvenserna av förslaget.

Vad gäller behovet av resursförstärkning till de kommunala nämnderna så redovisar inte utredningen konsekvenserna och omfattningen av resursbehovet för framtagande av underlag och för ökad samordning.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kerstin Westman
1:a vice ordförande

Josefin Lindström
nämndsekreterare